

ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул.»Калоян»№1-а, 1000 София, тел.987-55-13,986-28-61,факс 987-65-14

*Узх
 07.03.2001
 На 2-рич Мандат
 Приеман от Народното събрание
 да се урежда на основание
 7.3.2001*

ДО
 КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
 НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

на ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

по конституционно дело № 2/ 2001 год.

Господа съдии,

С определение от 13 февруари 2001 г. по посоченото по-горе конституционно дело Конституционният съд е допуснал за разглеждане искането на 56 народни представители от 38-то Народно събрание и на съдебен състав от III отделение на Върховния административен съд за обявяване за противоконституционни всички разпоредби на Закона за тълкуване на чл. 47 от Закона за чужденците в Република България / ДВ, бр. 108 от 29 декември 2000 г.

1. На първо място с двете искания се поставя въпросът относно допустимо ли е Народното събрание да приема закони, с които да тълкува действащи закони.

Изтъква се, че разпоредбата на чл. 84 от Конституцията предвижда, че Народното събрание приема, изменя и отменя закони, но не предвижда Народното събрание да може да тълкува законите. Изтъква се още, че с чл. 8 от Конституцията е установен принципът на разделението на властите. А съгласно чл. 117, ал. 2 съдебната власт е независима при упражняването на възложената ѝ правораздавателна функция. А последната произтича от « закрепените в чл. 124 и 125, ал. 1 от Конституцията компетенции на Върховния касационен съд и Върховния административен съд да осъществяват върховен съдебен надзор за осъществяване на точно и еднакво прилагане на законите», е казано по буквално напълно еднакъв начин в двете искания, с които е сезиран Конституционният съд.

Висшият адвокатски съвет няма единодушно становище по така поставения въпрос.

Възприема се от една страна разбирането, изразено от вносителите на двете искания за обявяване на противоконституционността на Закона за тълкуване на чл. 47 от Закона за чужденците в Република България. В подкрепа на това разбиране се изтъква, че Народното събрание не е овластено да дава т.н. автентично тълкуване на

законите, тъй като подобно правомощие не е предвидено в Конституцията за разлика от предшествуващите български конституции, в които въпросът е бил изрично уреден. В конституцията на Царство България в чл. 44 е било предвидено, че Народното събрание е имало право да тълкува истинския смисъл на всеки закон. Според конституциите на НРБ правомощието да се дават « задължителни за всички тълкувания на законите » е принадлежало съответно на Президиума на Народното събрание / чл. 35, т.4 от Конституцията на от 1947 г./ и на Държавния съвет / чл. 93, т.8 от Конституцията от 1971 г./.

Според другото разбиране мълчанието на Конституцията относно правомощие на Народното събрание да тълкува приетите от него закони не означава, че то не може да тълкува собствената си воля. В Конституцията не е възложено на друг конституционен орган да дава автентично тълкуване на законите. Забрана това да върши Народното събрание няма. Следователно не съществува никаква конституционна пречка Народното събрание самó да тълкува създадените от него закони. Впрочем понятието автентично тълкуване означава, че то се дава именно от този, който е изразил законодателната воля в една или друга степен неясно, за да обясни какво точно е искал да каже.

Конституцията не е възложила на върховните съдилища да дават задължително за всички тълкуване на законите. Правораздавателната функция най-общо казано се състои в това да се разреши конкретен правен спор, да се наложи конкретна санкция за конкретно правонарушение и с една дума да се произнася по конкретни въпроси, с които даден правораздавателен орган е сезиран. Правораздавателната функция не се състои в това да създават общоважещи норми за държавните органи, за учрежденията и ведомствата и за всички юридически и физически лица. Това би означавало, че на правораздавателните органи са възложени законодателни функции. А не това предвиждат чл. 120 и чл.125, ал. 1 от Конституцията. В тези разпоредби е казано само, че върховните съдилища осъществяват върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите от всички съдилища. Следователно след като съдилищата от по-долн степен са постановили своите актове, обжалвани пред върховните съдилища, последните по силата на упражнявания от тях съгласно съдопроизводствените закони контрол се произнасят относно правилността на тези актове, стремейки се да уеднаквяват съдебната практика със своите решения - потвърдителни или отменителни. В никакъв случай обаче Конституцията не овластява върховните съдилища, без да са сезирани с конкретен съдебен спор, да дават всеобщо важещи за съдебните органи указания по тълкуването и прилагането на закони. Това би значело да бъде ограничена свободата на вътрешното съдийско убеждение. Именно то е основна предпоставка за независимостта на съдебната власт, която е независимост не само по отношение на останалите власти, но е и една иерархическа независимост. Обратното разбиране противоречи именно на установения с чл.117, ал.1 изр.1 от Конституцията принцип, на който се позовават вносителите на двете искания. Тази разпоредба във второто си изречение предвижда, че съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите се подчиняват само на закона; т.е., съдилищата са длъжни да се подчиняват единствено на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени от Върховния касационен съд по конкретното

дело, което им е върнато за ново разглеждане.

В същност в светлината на изложеното по-горе противоконституционни са разпоредбите на чл. 97 от Закона за съдебната власт, в особеност неговата ал.2, и чл. 45 от Закона за Върховния административен съд. На практика с тези разпоредби се възлагат на върховните съдилища законодателни функции.

2. Колкото се отнася до обсъждането на съдържанието на самия тълкувателен закон, намираме, че исканията са безпредметни, какъвто впрочем се явява и самият закон след решението № 4 от 23 февруари 2001 г. по конституционно дело № 12/ 2000 г. на Конституционния съд. С това решение, както е известно, бе отхвърлено искането на 55 народни представители от 38-мо Народно събрание. за обявяване противоконституционността на чл. 47, ал. 1 от Закона за чужденците на Република България и за установяване на несъответствието му с разпоредбите на Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи. Смисълът на тази законна разпоредба е ясен - не подлежат на обжалване заповедите по раздел I от глава V на закона, с които са наложени принудителни административни мерки, непосредствено свързани със сигурността на страната. В цитираното решение на Конституционния съд са изложени мотивите в полза на разбирането, че тази разпоредба не е противоконституционна и не е в несъответствие с разпоредби на Европейската конвенция. В тази насока ще си позволим само да добавим, че според чл. 12, т. 3 на Международния пакт за граждански и политически права / в сила за България от 23 март 1976 г. - ДВ, бр. 43 от 28 май 1976 г./правото на свободата на движение може да бъде ограничено със закон за защита на националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морал или на правата и свободите на другите.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВАС:

Александър АМИНКОВ/